

**3. OBRAZLOŽENJE OPĆEG DIJELA DRŽAVNOG PRORAČUNA
REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRVO POLUGODIŠTE 2023. GODINE**

3.1. OBRAZLOŽENJE MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA ZA PRVO POLUGODIŠTE 2023. GODINE

Usprkos izazovnim gospodarskim okolnostima, hrvatsko gospodarstvo bilježi rast koji je među najvišim u europodručju. Međugodišnje povećanje realnog BDP-a u prvom polugodištu 2023. iznosilo je 2,7%. U prvoj polovici 2023. zabilježen je realni međugodišnji rast prometa u trgovini na malo od 1,7% te pad obujma industrijske proizvodnje od 0,8%, dok su građevinski radovi u istom razdoblju povećani za 3,3% na međugodišnjoj razini. U sektoru turizma zabilježen je međugodišnji rast broja turističkih noćenja od 10,5%. Istovremeno, podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ukazuju na povoljne trendove na tržištu rada u prvom polugodištu ove godine. Prvo polugodište 2023. obilježeno je i slabljenjem inflatornih pritisaka te nastavkom zaoštavanja monetarnih politika velikog broja središnjih banaka. Prosječna inflacija potrošačkih cijena iznosila je 9,9%. Likvidnost domaćeg financijskog sustava zadržala se na vrlo visokim razinama.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2023.						2023.		2023.
	I	II	III	IV	V	VI	I - III	IV - VI	I - VI
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno	-	-	-	-	-	-	2,8	2,7	2,7
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	12,7	12,0	10,7	8,9	7,9	7,6	11,8	8,1	9,9
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	-2,8	-1,7	-0,8	-3,5	1,2	2,4	-1,7	0,1	-0,8
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	1,1	0,4	-1,1	4,2	3,0	2,3	0,1	3,1	1,7
Indeks obujma građevinskih radova, % godišnja promjena	3,8	4,1	3,1	1,1	3,8	3,8	3,6	2,9	3,3
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	19,1	14,3	21,0	20,4	30,7	0,9	18,4	9,8	10,5
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	7,2	6,9	6,5	6,1	5,6	5,6	6,9	5,8	6,3
Izvoz roba, % godišnja promjena ¹	12,7	7,0	21,9	-3,0	-5,7	-11,7	14,4	-7,0	2,8
Uvoz roba, % godišnja promjena ¹	17,1	8,7	-0,7	-8,7	-2,6	-9,1	7,2	-6,8	-0,3
Inozemni dug, milijuni EUR ²	57.716,1	58.055,8	58.188,6	58.170,3	57.764,3	-	58.032,1	57.764,3	57.764,3

¹ Prvi rezultati za lipanj.

² Podaci do svibnja

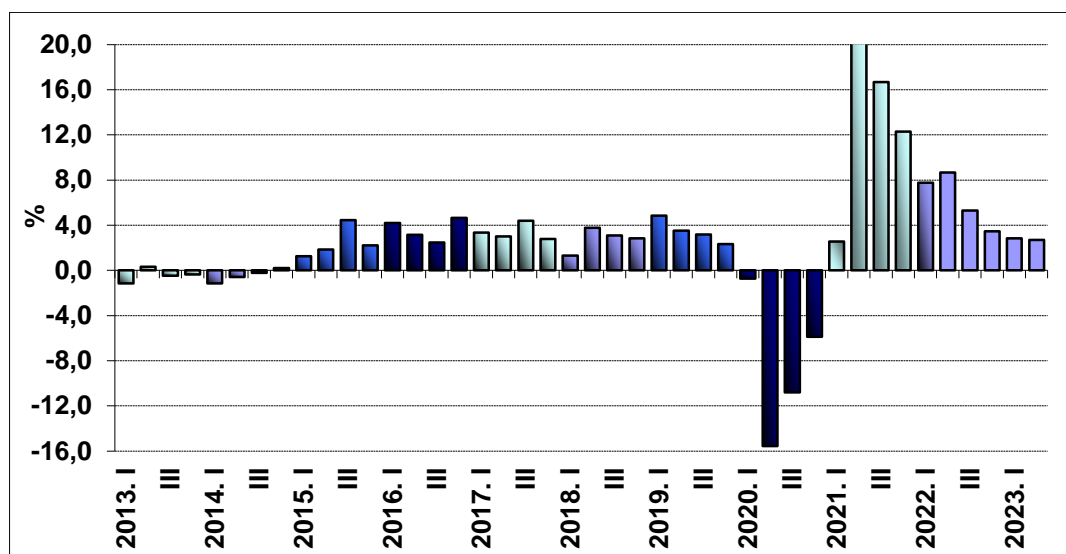
Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

U prvom polugodištu 2023. zabilježeno je međugodišnje povećanje realnog BDP-a od 2,7%. Pritom je u prvom tromjesečju ostvaren realni međugodišnji rast od 2,8%, koji je potom neznatno usporio na 2,7% u drugom tromjesečju 2023. Blago snažniji doprinos kretanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2023. došao je od rasta domaće potražnje, iako je i neto inozemna potražnja pozitivno pridonijela. Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći doprinos povećanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2023. ostvaren je od smanjenja uvoza roba i usluga od 2,3%. Povećanju realnog BDP-a pozitivno je pridonio i međugodišnji rast potrošnje kućanstava od 1,8%, dok je blagi pozitivan doprinos stigao i od međugodišnjeg povećanja bruto investicija u fiksni kapital od 3,5%, rasta državne potrošnje od 1,2% te izvoza roba i usluga od 1,0%.

Promatrano s proizvodne strane, u prvom polugodištu 2023. zabilježen je rast bruto dodane vrijednosti od 2,4%. Pritom je najveći pozitivan doprinos ostvaren od povećanja bruto dodane vrijednosti uslužnom sektoru, a posebno u financijskim djelatnostima i osiguranju (+17,3%) te stručnim, znanstvenim, tehničkim, administrativnim i pomoćnim uslugama (+9,9%). Pozitivan doprinos dao je i međugodišnji rast građevinarstva (+2,7%).

Grafikon 1. Realni međugodišnji rast bruto domaćeg proizvoda



Izvor: Državni zavod za statistiku

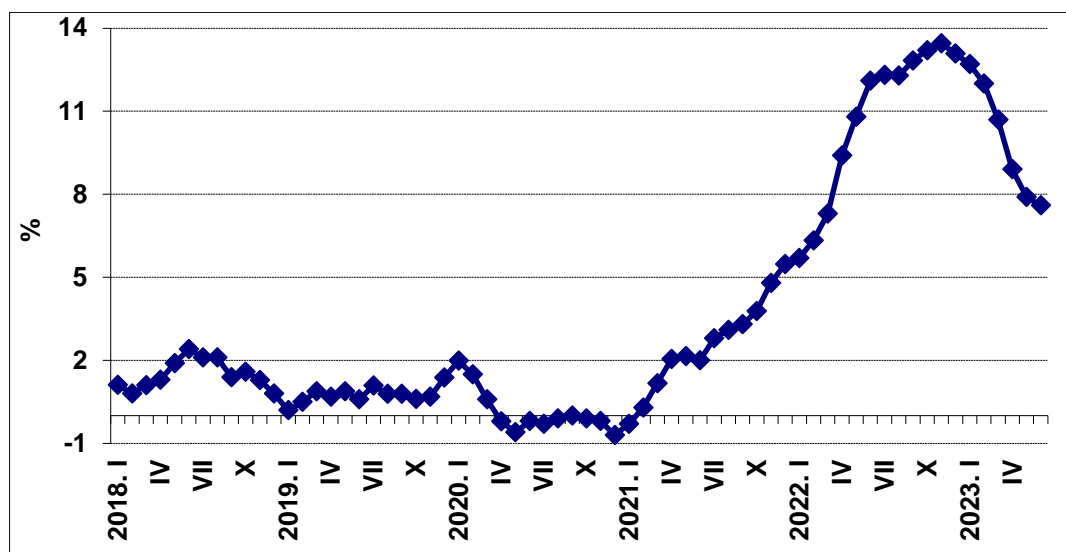
Podaci za prvo polugodište 2023. ukazuju na nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada. Naime, u prvih šest mjeseci ove godine nastavljen je rast sezonski prilagođenog broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), uz istovremeno smanjenje sezonski prilagođenog broja nezaposlenih registriranih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Promatrano na međugodišnjoj razini, prosječan broj registriranih nezaposlenih iznosio je 109 tisuća te je smanjen za 9,3% u usporedbi s istim razdobljem 2022., dok je broj osiguranika HZMO-a porastao za 2,4% na međugodišnjoj razini. Nadalje, tijekom prve polovice 2023. potražnja za radom (mjerena pomoću OVI¹ indeksa) se nalazila na najvišim razinama od kada postoje podaci (od 2005. godine).

Prosječna mjesečna bruto plaća u prvom polugodištu 2023. iznosila je 1.547 EUR te je nominalno povećana 13,5%, a realno 3,3%, dok je prosječna mjesečna neto plaća iznosila 1.123 EUR i zabilježila nominalni rast od 11,9% te realni rast od 1,8% u odnosu na isto razdoblje 2022.

Prosječna inflacija potrošačkih cijena iznosila je 9,9%. Rastu potrošačkih cijena najviše je pridonio međugodišnji rast cijena hrane i bezalkoholnih pića od 16,2%. Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija te hrana, piće i duhan, u prvom polugodištu 2023. se bilježi međugodišnji porast preostalih komponenti od 8,9%.

¹ *Online Vacancy Index (OVI)* mjesečni je indeks online oglasa slobodnih radnih mjesta razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb u suradnji s portalom MojPosao. Svrha indeksa je pružanje pravovremenih informacija o trenutnom stanju potražnje za radom.

Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena, međugodišnja promjena



Izvor: Državni zavod za statistiku

Prvo polugodište 2023. obilježeno je nastavkom zaoštavanja monetarnih politika velikog broja središnjih banaka, uključujući one iz najrazvijenijih zemalja. Likvidnost domaćeg financijskog sustava zadržala se na vrlo visokim razinama.

Prema preliminarnim podacima, u prvom tromjesečju 2023. zabilježen je negativan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja u iznosu od 1,9 milijardi EUR, što je poboljšanje salda za 600 milijuna EUR u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Promatramo li posljednja četiri tromjesečja, ostvaren je pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa platne bilance u iznosu od 1,8% BDP-a, odnosno 0,8 postotnih bodova više nego u cijeloj 2022. godini.

U prvih pet mjeseci 2023. godine nastavljeno je povećanje inozemne zaduženosti RH na međugodišnjoj razini. Prema posljednje dostupnim podacima, u svibnju 2023. bruto inozemni dug iznosio je 57,8 milijardi EUR. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto inozemni dug zabilježio je rast od 7 milijardi EUR. Najveći doprinos njegovom međugodišnjem povećanju došao je od rasta duga središnje banke. Izraženo relativno, bruto inozemni dug krajem svibnja iznosio je 81,2% BDP-a, što predstavlja smanjenje od 0,2 postotna boda na međugodišnjoj razini.